

пентрѣ

МЪШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 49.

Luni, 3. Decembrie.

1845.

І С Т О Р І А.

Днтре читаторіи де кърци се афлѣ маї тълци, каріи пѣ шіѣ осеві днтре історіе ші днтре фавъле саѣ спѣсетърі орі повестірі скорпите саѣ кѣм се маї зиче пѣскочите, ва даї песте зпії, каріи пѣтеле „історіе“ дла аѣ тот днтрѣо чінсте кѣ „мінчъна.“ — „Че спѣне Сілвестрѣ?“ — „Еака спѣне історіи,“ адікѣ мінчъні. — „Че карте есте ачааста?“ „О історіе,“ ші кѣнд казци, картеа че о пѣтеце ел історіе, кѣпрінде повестеа саѣ фавъла лѣи „Петрѣ фѣт фрѣтмос фѣкѣт де кѣ сеара“ ші сарѣш повестеа кѣ Ченѣшоткѣ ші алтеле асемеѣна.

Маре детрацере ші печінсте се фаче історіеі ші адевѣрѣлѣ історік, прін о скімваре атѣт де рѣтѣчѣтѣ кѣ скорпѣтѣрѣле ші кѣ фавътеле. Кѣвѣнтеле поастре сѣ пѣ фіе спре мѣстрареа нѣмѣрѣі днтре пої; пентрѣ-кѣ асемеѣна пѣцїїндѣ вѣдѣще зп маре пѣмѣр ші дін алте пѣамѣрї.

Історіев, есте кѣвѣнт атѣт латїнеск кѣт ші маї вѣртос елінеск ші се традѣче дн лїмѣва поастрѣ а кѣзѣта, а черчета, а афла саѣ ші а спѣне, енаггаге зп че днтѣмплат, о днтѣмпларе саѣ евіпѣмѣнт адевѣрат ші кѣпоскѣт. Аша дар дн історіе пѣ дикап нѣчі дѣвѣм лѣкрѣрї скор-

пите, фавъле, повестірі романтиче саѣ романе, чї тоате ачеле кад дн сфера поезіеі ші че есте несте поезіе днтрѣ а мінчънѣі. Історіа тревѣе сѣ фіе пѣмаї спѣпереа саѣ дншірареа фаптелор ші а евіпѣмѣнтелор, каре пѣ сѣфере нѣчі о дндоіалѣ.

Че ом тревѣе сѣ фіе історікѣл саѣ скрііторіѣл де історіе? Днсѣшнїмїле саѣ атрївѣтеле зпїі історік сѣлт фоарте днсемпате, кїемареа лѣи есте маре ші греа. Пѣдїні се афлѣ каріи сѣ фіе рѣспѣнс дѣсѣвѣршїт ла ачаа кїемаре; іар чеї каріи ш'аѣ днплїнітѣо, есте кѣ дрептѣл сѣ фіе респектацїі ка нїще днвѣдѣторї аї оамѣнїлор, ші пѣтеле лор есте аша пѣтѣрїторїѣ, ка ші а ероїлор ші ка фаптеле ачестора дескрїсе де ачеї історїчї. Днсѣла скопѣл ачеста се чере днтрѣпїреа челор маї тѣлте таленте ші дарѣрї спїрїтѣале ші а іпїмеї. Пентрѣ-кѣ пѣ ́е де ажѣнс, ка історікѣл сѣ се апѣче де адѣнарѣа, пѣстрареа кѣ мїптеа, алецереа, ашезарѣа ші компѣпереа матеріалелор історїче, адікѣ а фаптелор ші а днтѣмплѣрїлор, чї тоате ачестеа тревѣе сѣ ле днтплїніаскѣ кѣ сѣргзїндѣ днтїнсѣ, сѣ кѣпоаскѣ лїмѣвї маї тѣлте дн каре с'аѣ скріс зпеле саѣ алтеле, сѣ аїѣв о дїпѣре де мїпте богатѣ ші таре, о жѣдекатѣ маторѣ

ші въ гѣст кѣрат; маі дѣколо се чере, ка історікѣл съ пѣтрѣндѣ къ адеріме ла прічініле аскѣнсе ші ла секретеле пепе дѣкордѣтоаре ші мішкѣтоаре а ле евіне-мітелор; ел аре съ се дѣладѣ къ міпѣа са ла въ пѣнт де ведере, де знде къ аж-торіѣл філософіеі ші а кѣпоціндеі сале де лѣме, де цері ші де оамені съ поатѣ пріві, а кѣпрінде ші а прецѣві фаптеле ші пѣззінде ле оаменілор, характереле, репор-тѣрле ші интереселе лор; зпѣі історік пѣі есте ертат нічі декѣм а се орві де пре-жѣдеде, де партіде політіче саѣ релеціоа-се, нічі де ваза персоанелор, чі треѣе съ се палде маі пре сѣс де тоате ачестеа ші адеѣрѣл сѣл кѣпоаскѣ де адеѣр пре-тѣтіндепѣ ші дѣ тот тімпѣл. Пепѣл сѣѣ треѣе съ ватѣ пептрѣ феричіреа оамені-лор ші а патриоділор, ел аре съ сімѣѣ фериште пептрѣ патріе ші лібертате, сѣ фіе дѣфлѣкѣрат де тот че е mare ші въп ші сѣ кѣтезе а спѣне дѣ фаѣа лѣмеі а-деѣрѣрле де каре е стрѣѣѣтѣт. Ел е да-торіѣ але весті тѣкар де ар цѣі, къ кѣ а-чееа ар траѣе аспрѣші тѣніа челор тарі, тра плеѣеі непріченѣте ші кіар прігоана ші рѣшінареа дѣсодіѣтѣ ші де пердереа тіжлоачелор віеѣеі. — Ачестѣ іѣѣре де адеѣр кѣратѣ ші фериште есте чеа маі де фрѣште даторіндеѣ а історікѣлѣ; пеп-трѣ-къ історіа фѣрѣ адеѣр дѣші перде тоатѣ дѣсемпѣтатеа, еа пѣ маі есте істо-ріе. Ачела каре дѣші деградѣ кондеіѣл спре тіпчѣпѣ ші ліогѣшіре, поате къ есте зп пепедіріст, зп апѣрѣторіѣ де інтерес стрѣп, зп політік дѣшелѣторіѣ, дар історік нічі одатѣ. — Дѣтрѣчееа віп тімпѣрі ші дѣ-преціѣрѣррі, дѣ каре адеѣрѣла есте свѣрѣ-мат къ тотѣл, ші дѣ каре ар фі о жерт-

фіре де сіне къ тотѣл нефолосітоаре, ал спѣне ші ал предіка. Атѣпчі історікѣл а-тѣѣѣе ші ценераціа зрѣѣтоаре дѣтрѣ дѣ даторіндеа де а се фаче жѣдеѣѣтоареа фаптелор треѣѣте. Дакѣ історікѣл къ а-челе тарі дѣсѣшірі маі зпѣѣе ші тѣрліа кѣѣѣпѣлѣзі, дакѣ лімба са есте лімпедѣ ші мѣлт зіѣѣтоаре ка ідеіле сале ші віѣе ка сімѣѣл сѣѣ, атѣпчі фериѣе де ел къ е преамѣрїт, дар маі фериѣе де о паѣіе, дѣп а кѣрѣ сіп поате еші зп Тѣчідід, зп Та-чіт, зп Гібѣон, саѣ зп Іоан Müller.

Преѣѣл ші фолосѣл історіеі есте атѣт де прісос а вреа сѣл спѣі прїп кѣвіпте, преѣѣт е де прісос а воі сѣ арѣѣі къ ра-зеле ші кѣлѣѣра соарелѣзі сѣпт неапѣрат треѣѣпчоасе ші фолосітоаре вітелор ші плантелор. Кѣнд скріем ачестеа, пѣ дѣ-целечем пѣмаі о історіе де ші преа аде-ѣѣратѣ, дар преа скѣртѣ, зскаѣтѣ ші флѣ-тѣндѣ, компѣсѣ пѣмаі дѣп пѣме ші дѣп пѣмерѣл анілор, дѣп кѣтеѣа скіѣѣѣррі ла троп ші дѣп ѣѣтѣлі сѣпѣѣроасе, чі о історіе пѣрѣѣтоаре дѣ сіне де пѣтретѣпт мѣлт маі вогат ші маі скѣтп. —

— Аѣ пѣ есте зп ѣолд фіреск каре се деѣѣанѣтѣ дѣ фіе-каре ом чеваш маі віне сімѣіторіѣ, а воі сѣ шіе, де знде се траѣе ел, семіпціа са, паѣіа са, прїп че феліѣ де пѣсѣррі ші пепорочіррі аѣ треѣѣт патріа са, кѣм аѣ віеѣѣт стрѣѣѣпї сѣі ші алтеле ка ачестеа? Аї пѣ есте зп сімѣ зміліторіѣ, кѣнд пептрѣ-къ пѣ не кѣпоа-щем треѣѣѣл, пѣ пріченем нічі аѣтѣл, пѣ пѣтем гѣчі німік пе вііторіѣ? Аѣ пѣ есте скѣѣере mare, кѣнд пептрѣ ліпса кѣ-поціндеелор історіѣе пѣ дѣцелечем віне нічі о карте, нічі о газетѣ скрісѣ маі къ такт ші къ жѣдекатѣ, нічі о десѣѣтере пар-

ламентаръ, джкът преа де тълте ори не афлът дн перікол де а не арънка не пої шї не аї поцдрїї дн рътъчїрі ръпътоаре де кап? — Къте сїмцзрї повїле шї скъмпне децеаптъ історїа скрісъ вїне! Дїн тоате ачелеа днсемпът пзмаї їзвїреа де патріе шї їзвїреа де лївертате шї къ атъта днкеїем.

Чїне дореще а чїті шї маї не ларг деспре фолосъа історїеї, кавте днтре ал дїї шї ла Роттек.

Г. Б.

НАПОЛЕОН ШІ КАНОВА.

(Новелъ історїкъ.)

(Днкеїере.)

Наполеон прїві къ влъндеце ла артїстъл зїкъндзї: „Вом фаче се фїе Рома канїталїеа Італїеї шї дї вом адавце шї Неаполъа. Че зїчі Дга спре ачеаста? Естї тълдъмїт къ ачеаста?“

„Артеа ар пзтеа сѣї деа дндърът Ромеї стареа ввпъ, днсъ афаръ де лъкръріле оръндвїте де М. востръ шї де фамиліеа дндърътеаскъ пз дъ нїменеа де лъкръ. Спїрїтъл релелїос каре рѣдїкъ шї протеце артеа, акъм тот слъвеще. Ла едїпдїенї, ла гречї шї ла романї пзмаї релелїеа а свдїпвт артеа. Банїї чеї тълдї дн карїї аѣ вѣстат Партенонъа, статъеле Жоелъї олімпїк шї а Мінервеї, — ачелеа їкоане сїнгларе, не каре днвїнгъторїї ла жоквріле гладіаторедїї леаѣ днкїнат зеймор — не лъвнд афаръ нїчі портретеле скортелор — не тоте ачестеа релелїеї ле поте тълдътї лъмеа. Ла романї джкъ тоате лъкръріле фрѣтбсе аѣ карактеръа релелїеї, каре не тоате ле фаче маї респектавіле

шї маї търее. Астъ іпфлзїндъ вїнефъ. къторе а тѣвтѣт маї къ сеатъ артеа де кѣтропїріле варварїмор. Се адък днаїйте вїсерїка сѣптълъї Марк дїн Венеція, сеаѣ катедрала дїн Піза шї аша пзмітъл „Campo Santo“ мїнънїле ачестеа плїне къ челеа маї предбсе тѣраде де мартѣре! Фїе-кареа релелїе протеце артеа, днсъ чеа маї таре шї маї помпоасъ протектоаре дї есте вїсерїка романъ-католїкъ. Протестандїї, Сїре, се тълдътескъ къ о капелъ сїмпълъ, къ о крѣче шї пз даѣ прїлецїз спре гѣтіреа артефачерїмор фрѣтмоасе!“ — Наполеон днторкъндъсѣ кътре дндърътеаса тѣе дн ворва артїстълъї зїкънд: дрепт аре, къчі протестандїї п'аѣ нїчі о фрѣтсецъ.

Къраціосъа фїїз ал Венеціеї — къчі не Венеція о пзміа Канова де патріеа са — авеа скоп тѣртзрїсїтор де свфлет повїа шї тѣрец. Аша ста ел акъм днаїнтеа Жоелъї італ ка прокѣраторъа інтереселср Італїеї. Къвїнтеле пѣї ера не днтѣмпларе; дорїа дїн тот свфлетъл ка съ вїе ворвїреа не папа Піз VII. не вїнефъ-къторъа сѣѣ — пзтем зїче не прїетенъа сѣѣ, каре атълчї ера дн старе тїкълоасъ.

Къ алтъ окасїе вълъндъсѣ Канова ашї днтларче тоатъ лъареа амїнте спре дндърътеаса шї спре лїнеаментеле свѣдїрї але фѣптзреї еї, пзмаї декът днчепъ а ворвї деспре папа. Челеа дїнтъї рефлесїї не каре ле аѣ скъпат дїн гъръ атът ера де аспре, джкът с'а спѣріеат шї дѣпстл. Дар спрѣччелеле лъї Наполеон пз аръта нїчі о фортълъ. Аскълта къ таре лъаре амїнте тѣстръріле, не каре, тѣкаркъ ера еперціоасе шї дїнтїтоаре спре оаре-каре скоп, Канова ле фѣкъ дн о лїтеъ делї-

*)

катъ ші плінь де респект prin carea кь-
внтеле vezі vine кь п'ші ажунг totdeauna
на скопэл, кьцетэл днсь нъ perde din a
са п'тере ші п'тръндере. Амперътеаса
арѣнкъ спре Капова о кьзгътъръ че не
жмътате арѣта мълдъміре, iar de жмъ-
тате лї аскъндеа вькьрїеа, carea фькь не
артист ші маї кьраціос, ші лї мърї вьр-
сърїле пептълї съѣ. Капова се лндъпле-
кь а креде, кьткь сфлетэл амператълї
нъ п'оте фї деспотїк, ші кь п'змаї лїнгъ-
шіторїї аскънд адевърэл de дїнаїтеа лї.
Маї апої дъпъ о мїшкаре, не carea се
vedea кь о кьшнъп моделэл, Капова іа-
р'шї а контїват: „Dar пентръ че нъ се
лмпакь лн врепн тїп Маїестатеа са кь
папа?“ — „Пентръ-кь преодїї вреаѣ а
domni претътїndenї, ші прекъм Gregorie
VII. а фї п'змаї аї сїнгьрї domnїторї.“ —
„Мї се паре, Сїре, кьткь де зна ка аста
нъ п'оте фї фрікь, кьчї Маїестатеа в'остръ
аведї не т'отъ Італїа лн стьпнїре.“ —

„Папїлор, — кьзвптъ Napoleon маї
лїколо — totdeauna лї се п'реа кь по-
поръл roman е лїціосїт, лїкь ші атвчї
кьнд лн Roma нъ маї domnia еї де партї-
деле колонедїї ші орсїнещї.“

„Да кь авеа папїї кьраціэл Маїестьдеї
в'остре, ар фї авѣт окасїе фрѣмоасъ де а
кьпрїнде Італїа лн треагъ.“

„Спре ачеа се чере ачеаста — mon
сїнїоре — zice Napoleon ловїнд'шї савїеа
— ачеаста се чере; лнтрїачеа Да аї
дрептате. Вьзъръм кь да кь маї вїедзїа
Alexandru VI., Борцїа дзка де Valentino
п'ар фї лнчепѣт лькръл рьѣ. Жїліе II.
ші Leon X. лнкь се цїврь vine не скав-
нѣл лор. Dar папїї маї кь сеамъ алеѣеа
кардїналі вьтрьнї, ші дака шї ера care-ва

dїндре папї лнтрепрїнзътор, зртъторѣї
лнсь ївїа пачеа. Спре ачеа се чере
савїе.“

„Нъ се чере п'змаї савїе, Сїре, чї шї
лїтѣѣ. Лнсьшї Machiavelz нъ се лнкьмътъ
а decide, care а лнпъртат маї мѣл спре
мърїеа Romeї, савїеа лї Romълъ сеаѣ
лїтѣл лї Numa. Атѣта е дрепт, Сїре,
кьткь асте дове знелте тревѣе съ фїе з-
пїте. De шї папїї нъ аѣ стрълвчїт prin
фанте рьсвоїоасе — спре care de altmїn
трелеа н'ї ерта а лор старе еклесїастїкь
— еї днсь аѣ фькьт лькрьрї фрѣмоасе,
care п'нѣ лътеа лн мїраре. Еї аѣ фькьт
пнптеа дела Чївїта кастеланъ, carea сеа-
мълъ кьтвашї кь пнптеа дела Gard шї е
маї фрѣмоасъ шї декът ачеа пнпте ро-
манъ, carea е лънгъ орашъл Івреа лн
Piemont, знде Маїестатеа воастръ авеадї
чел зптеїз картїр остьшеск фацъ кь Ма-
renго. (Амператъл кь о плекъчївне а
капэлї лї мълдътї ачеаста Каповеї). А-
ша е лн Італїа нъ маї есте алтъ пнпте
romanъ декът чеаа дела Pїmїn, дела Nona,
да кь нъ мъ 'ншелѣ лънгъ дрѣмъл Gavїan,
шї чеаа дела Івреа де carea ам ворбїт.“

„Сїнїор Капова, ачест попор roman
ера попор маре.“

„Ера маре пнпъ ла ал доїлеа рьсвоїз
пнпїк.“

„Чесар, Чесар ера вьрват маре.“

„Нъ п'змаї Чесар, Сїре, dar шї алдїї,
п. е. Tit, Traїan, Marc Аврелїз.“

„Нъ, mon сїнїоре, нъ, romanїї ера тот
марї пнпъ ла Константїа. Папїї аѣ фь-
кьт рьѣ дестъл кь адїа шї п'трїа неїп-
четат чертеле лн Італїа шї кь тот еї
кїтеа аколо не франдозї шї не церманї.
Папїї п'аѣ цївѣт съ фїе осташї, пентръ а-
чеа пердъръ т'оте.“

„Сире, дъпъ че Маѣстатеа вѳстръ адї ажъис кѳ сабие ла търпѳтеа ачеаста, се пѳ лъсадї акъм ка съ devenim ла о соарте маї реа. Еѳ спѳвїс Маѣстѳдеї вѳстре, дакъ пѳ ведї цїнеа Рома, ва фї дїп еа че ера кънд папїи локѳїа дн Авїнїон. Рома пе лъогъ апѳдѳктеле шї фъптѳпеле пенѳмѳрате п'авеа апѳ. Апедѳктеле с'аѳ кѳтропїт. Попорѳл Ромеї къзта съ веа zama чеа галѳпъ дїп Тївер. Четатеа ера дешартъ.“

„Дншїрареа ачестор date се ведеа кѳ а сѳпрїнс пе днпѳратѳл; кѳ ворѳе апѳсате zїсе domnїторѳл пѳтернїк: „Еї претѳtїndenї днї стаѳ дн кале. Че! Еѳ сѳнт domnїл Франѳеї, а тот пѳтѳнтѳлѳї італїан шї а треї пѳрѳї марї дїп Церманїа, еѳ сѳнт зрѳмѳторѳл лѳї Карол чел маре: дакъ папїи де акъм ар фї ка чеї de demѳлт, ар фї тѳте лѳмѳрїте. Днкъ шї вої венецианїор, вацї чертат кѳ папа.“

„Дар пѳ аша таре ка Маѣстатеа вѳстръ. Сире, Маѣстатеа вѳстръ сѳптѳдї марї, адї пѳтеа да локѳл папѳї днѳрѳт, зnde ел ар пѳтеа вїедѳвї пеатѳрнат шї ш'ар пѳтеа пѳрта дрегѳторїеа пе'мпедекат.“

„Днсъ дн Італїа папа е кѳ тотѳл цертан,“ — тѳїе Наполеон дн ворѳа зелосѳлѳї артїст шї прївїнд ла днцѳрѳтеаса. Ла ачеаста днпѳрѳтеаса грѳї: „Еѳ почїв зїче, кѳ кънд ерам дн Церманїа, се спѳвѳеа аколо, кѳ папа ґ франѳоз днтрѳг.“

„Ел п'аѳ врѳт съ скоатъ дїп пѳтѳнтѳл сѳѳ нїчї пе англезї, нїчї пе свезї — пенѳтрѳ ачѳеа їам рѳнт тоїагѳл domnїей.“ Карова с'а рѳгат де апропїере шї астѳелїѳ дншї днкеїѳ кѳвїнтеле: „Сѳ фачедї Маѣстатеа вѳстръ аша ка пе тоцї сѳї'їшѳвацї

маї мѳлт спре adorare декѳт спре фрїкѳ.“ — „Ної днкъ пѳ dorim алта,“ рѳспѳвѳсе днпѳратѳл, — шї днтрѳрѳвѳсе репедѳ ворѳїреа.

Кѳ алѳ окасїе ащѳрнѳ Карова пайнтеа днпѳратѳлѳї стареа трїстѳ а венецианїор, дѳндѳї дн мѳлѳ о рѳгѳмїнте дн скрїс. „Е скѳртъ?“ днтрѳвѳл Наполеон. Кънд а възѳт кѳ стѳ пѳмаї дїп вр'о кътева рѳндѳрї, а чїтїт'о шї о пѳсе дн възѳнарїѳ, асїгѳрїндѳл кѳ ва авеа грїжъ де рѳгѳмїнте.

Статѳа днпѳрѳтесеї се гѳта пе 'пчет, кѳчї артїстѳл воїеа се о факѳ дн о деплїнѳтате пе кѳт се пѳтеа чере. Пенѳтрѳ ачеаста кѳрѳеа dialогѳрї нове. Карова а афлат кѳзсъ де а се декїара фѳарте кѳрацїос деспре веїа констїтѳдїе венецианѳ; дї сплїка форма шї спїрїтѳл еї. Наполеон дн аскѳлта кѳ таре атїндѳ маї алес де кѳте орї зїчеа артїстѳл кѳвѳптѳл арїстократїе. Дѳпѳ ешїреа зѳрацелор лѳї Махїавелї — зїсе Карова днтр'алтеле — п'ашї фї крезѳт кѳ ар треѳвї се кадѳ Венецїа. Ачест вѳрѳват де стат астѳелїѳ а грѳїт: „Мї се паре кѳ венецианїї дншї днцѳлег лѳкѳрѳїле; еї зѳгрѳвїрѳ пе стѳл Марк кѳ сабиеа. Нѳ е дѳстѳл пѳмаї картеа.“ Дар дїп фрїкѳ ка съ пѳ се скоале днтре еї зп Чесар, ачештї арїстокрацї прѳвїторї п'аѳ воїт а цїнеа пе пѳтѳнтѳл зскат зп цѳнерал нацїонал. Дакъ ар фї авѳт зп цѳнерал нацїонал, кѳ ачеа пре'пгрїжїре днсъ, ка пѳтереа съ пѳї фїе мѳлт тїмп дн мѳлї, еї с'ар фї лѳптат кѳ порок маї мѳлт.“

„Днтр'аста аї дрептате,“ зїсе Наполеон кѳ топ серїос.

„Днлѳвѳдїреа тїмпѳлѳї днкът е пен-

тръ о пѣтере съпретъ ѣ фoарте перикъ-
лoсъ. Еѣ am спѣс тѣдларімор дін дїре-
кторіѣ, къ де вор тот пѣрта рѣсвоіѣл, ва
съ вїпъ зп таршал каре дї ва дѣпѣрѣдї.

Асте дїскѣрѣрї, желвїрї шї декларадїї
полїтїче кѣпрїндеа дн зрѣтъ інтереселе Іта-
ліеї, шї Наполеон пе 'пчет днтръ атѣта
с'а афвндат дн дїскѣрс, кът а трекут пе де
асѣпра песте евинемїнтеле де фрѣнте ал а-
челвї період. Наполеон дн патїмъ їбвїа
Італїа, шї кътваш ера шї семец къ ѣ де
орїдїне італїанъ. А днтреват деспре Ал-
фїерї, шї атѣпчї пѣтеа фаче Капова о сер-
вїре ponderoасъ пентрѣ Флоренца. „Ѣнде
се афлъ тормѣнтѣл лѣї Алфїерї?“ днтревї
Наполеон. „Дн вїсерїка ф. крѣчї днтре
тормѣнтеле лѣї Анѣело шї Махіавелї.“
„Чїне їа плѣтїт тормѣнтѣл?“ „Комтеса де
Албанї.“ „Чїне а плѣтїт пе а лѣї Махіа-
велї?“ „Аша шїѣ къ о соціетате прїа свѣ-
скрїпцїї.“ „Дар тормѣнтѣл лѣї Галїлеї?“
Де пѣ тѣ 'пшел рѣденїїле лѣї. Днпсѣ тї-
ракѣлоаса вїсерїкъ а съптеї крѣчї се афлъ
акѣт днтр'о старе реа. Плoеа крѣце 'п
еа; чере де тоате латѣрїле репарадїе. Ар
фї глорїоасъ пентрѣ Маїестатеа воастрѣ
сѣсдїпереа ачестор монѣмїнте фрѣтoасе;
дакъ а лѣват гѣверпѣл венїтѣрїле, ѣ пе дрепт
ка съ аївъ грїже де едїфїкїзрї. Фрѣтoаса
вѣсерїкъ де Флоренца днкъ дѣ фадѣ къ
рѣпареа, Сїре, пентрѣ-къ пѣ сънт орѣп-
дїте спесе пентрѣ сѣсдїпереа еї. Пентрѣ
асте артефачерї класїче пе каре ле авем,
тѣ рог еѣ де Маїестатеа вoстрѣ, ка съ пѣ
лѣсадї а се вїнде жїдовїмор.“ — „Кѣт, се
вѣнд? vom се адѣчем тoте аїчї.“ „О пѣ,
съ ле лѣсадї Маїестатеа вoстрѣ дн Фло-
ренца знде лѣпгѣ їкoпеле фрѣце, каре пѣ
се пот адѣче, дшї аѣ лoвѣл чел маї вѣп.

Съ дадї пѣтере М. воастрѣ президентѣлї
академіеї дн Флоренца, ка съ аївъ грїже
де їкопеле фрѣце шї зѣгрѣвїте.“ „Воїѣ съ
фак ачеаста дн тоатѣ їнїта.“ Ачеаста къ
атѣт маї вѣртос ва съ фїе спре латѣлѣ
Маїестѣдеї воастре, къчї прекѣт тї с'а
спѣс вѣ траѣедї дн о фамїліе повїлѣ де
Флоренца.“ Днпѣрѣтeаса прївї ла дн-
пѣратѣл: „кѣт Двoстрѣ пѣ съптедї дн Кор-
сїка?“ „Аша ѣ еѣ сънт корсїкан, дар де о-
рїдїнѣ флоренданъ.“ „Сенаторѣл Алекандрї
— грѣї Капова маї днколо — президентѣл
академіеї ѣ тѣдлар ал знеї фамїлії маї
де фрѣнте дн царѣ; о датѣ дн фамїліеа
ачеаста а фост пѣваста зпвї Бѣлѣпарте,
Маїестатеа вoстрѣ съптедї де орїдїнѣ іта-
лїкъ, пої съптем сѣтмедї къ ачееа.“ — „А-
ша ѣ еѣ сънт італїан“ — рѣспѣнсе Напо-
леон.

Дѣпъ ачееа се фѣкѣрѣ импровїсаторїї
овжетеле дїскѣрѣлѣї. Амѣндої претѣрїа
пе фїїї денїалї аї Італїеї. Наполеон ворвї
шї деспре зѣгравї. „Двоастрѣ аведї дн
Італїа зѣгравї реї, пої аїчї авем маї вѣпї.“
„Дела о време 'пкоаче н'ам вѣзѣт лѣкрѣ
франгозеск, днпсѣ авем шї пої зѣгравї вѣпї:
дн Рома пе Камѣпчїнї, пе Ландї; дн Фло-
ренца пе Бенвенѣтї; дн Мілано пе Анїанї
шї пе Боссі.“

Зѣгравїї франгезї даѣ колорїтѣ пѣдїн,
днпсѣ deseamпѣ маї вїне декѣт італїанїї.“
Капова апѣра пе італї. Зѣгравїї Двoстрѣ
шїѣ съ факъ маї вїне їкoпеле фрѣце, дар пѣ
шї де челеа пе пѣлзѣт,“ зїсе Наполеон. Еї
ворвїа шї деспре дрѣмѣрї шї Капова а зїе
къ сънт маї вѣне челеа франгозещї декѣт
челеа але Романїмор. „Воїѣ се клѣдеск зп
дрѣм дела Парта пѣпѣ ла сїпѣл спедїан
— зїсе Наполеон — знде воїѣ се днфїїа-

dez зп портѣ маре. Атѣлчї ва съ ам аїчі
о баттерїе кареа дичепнд де аколо ва а-
жѣнце пѣлѣ ла батерїеа де лѣпгѣ Кастел-
ламар.“ Планѣрїе ачестеа сънт дїгне де
Маїестатеа вѣстрѣ, дар шї сѣсдїпереа мо-
нументелор веки.“ „Аї дрептате.“

5. Ноетврїе тревѣїеа а се дескоперї
статѣа дмпѣрѣтесеї, дпсѣ а зїс: „Акѣм
дпкѣ пѣ. Тревѣїе се дежѣнѣ. Сънт остенїт.
Тоатѣ поаптеа пѣлѣ акѣм ам тот дїктат.“
„Дар кѣм пѣтедї пѣрта Маїестатеа вѣстрѣ
атѣтеа лѣкрѣрї остенїтоаре?“ — дптревѣ
Капова. „Еѣ, мон сїнїоре, ам 60 мїліоане
локѣиторї, 8,900,000 солдадї, 100,000 ка-
валї, дпкѣ пїчі романїї пѣ авеа вреодатѣ
атѣта пѣтере остѣшаскѣ. Еѣ ам дичепѣт
40 де вѣтѣлїї. Ла вѣтѣлїеа дїн Ваграм ам
фѣкѣт 100,000 де пѣшкѣрї кѣ тѣнѣрїе шї
дана ачеаста (дпторкѣндѣсѣ кѣтре дмпѣ-
рѣтеаса) шїа поѣтїт атѣлчї тоартеа. —
Аша є респѣнсѣ дмпѣрѣтеаса. „Се вїне-
кѣвѣптѣм черїѣл — дптрѣворѣ Капова —
акѣм стаѣ лѣкрѣрїе алтмїнтрелѣа.“

Дп зїоа ачееа а рѣтас статѣа не дес-
коперїтѣ. Іар дѣпѣ ачееа кѣнд а вѣзѣтїо
Наполеон, де поѣ дшї декїарѣ мѣлѣдѣтїреа
дп спрешїзнї фоарте градїоасе пентрѣ кѣ
а фѣкѣт артїстѣл статѣа дмпѣрѣтесеї дѣ-
вѣ моделѣл Конкѣрдїеї.

Trad. J. J. Mány.

М I X N E A Ш I Б A B A.

(Дзїгѣ о традицие.)

I.

Ла мїлѣкѣл попуїї вѣнд вавеле релѣ
Се плїмѣѣ прїн реїїї кѣларе не стеле;
Кѣнд латна се стїнѣ ла негрѣл торѣжнїт
Атїсѣ де арїнї, сѣфѣлатѣ де вѣнт;

Кѣнд вѣха се плїнѣе прїн трїсте сѣепїне:
Кѣнд рѣїї фак планѣрї кѣм оаре се дїне,
Дп варѣаре ланѣрї попорѣл ѣетѣнд
Шї торѣїї дїн гроане с'азд сѣснїнѣнд:
Кѣнд demonї шї снаїтѣ не мѣнѣї се адѣнѣ
Де зрѣл ла стеле, ла порї шї ла лѣпѣ;
Дптрѣзна дїн пещерї дп мѣнїте рѣлос,
Дп ом оаре-каре їнтрѣ кѣраїїос.

II.

Шїдї вої, че сѣнїт мїстерїе,
Кѣнд вавеле сѣжрїчїте,
Че пѣ ле дїн пїчѣрїе,
Шоптеск аѣрїсїте?

Дп о пещерѣ а Карпадїлор
Мергѣнд зп чеас маї вїне,
Везї темплѣл Пачїнадїлор
Че каде дп рѣїне.

Ачї се фак мїстерїе
Де ваве вѣлѣстѣмате,
Че скот ла торѣїї артерїе
Шї хѣрїїе зскате.

Ачї се фѣрѣ шї оаселе
Дп васе азрїте;
Ачї с'адѣк фрѣмоаселе,
Кѣнд пѣ маї сѣнїт дорїте.

О флакѣрѣ мїстерїнѣ
Де палїдѣ лѣтїнѣ,
Іар стѣлнїї дп вїсерїнѣ
Пѣреа кѣ се дпклїнѣ.

Шї мїліачїї попдїлор
Че аѣ аїчеа локѣл,
Аскѣнс дп хѣрка торѣїлор
Дтѣвѣлѣ сѣ стїнгѣ фокѣл.

О вавѣ че орорїе
Дскасерѣ дп лѣїне,
Тот рѣсколеа вѣлѣворїе
Шоптїнд дпчет зп пѣте.

III.

С'азде зп тропѣт де памїї не апроане,
Кѣм калѣ стрїгоїѣл кѣнд ва сѣ деѣгроане.

О тѣпъръ фатъ — колó . . . аскѣтаці! . . .
 Съ фіе Сатана кѣ окіі де фокѣрі?
 Хеї! чіне съ калче дн негріле'мі локѣрі?
 Се 'нтраевъ вътрѣна . . . аічі некѣтаці.
 Еа зіче, ші 'н зтвръ зн от се аратъ
 Кѣ окіі де сѣнѣ, кѣ фрѣнтеа зскагъ,
 Терівіл ка локѣл дн каре інтра.
 Вътрѣпъ, ел зіче, дці фъ даторіа!
 Ші ворваї кѣм џете дн зід віжеліа,
 Дн колѣзрі дн колѣзрі грозав рѣсзна.

Б ъ т р ѣ н а .

Аскѣлтѣмъ, Doamne, de ші дѣам зіс џіе
 Съ'ці спѣіз віиторѣл; дар нѣ ва съ фіе. . .
 (Хеї! ласъ кѣдїгѣл дн теакъ съ стеа!)
 Аскѣлтѣмъ, Doamne, авеам дн остріме
 Ын фїіз оаре-каре, вестіт дн мѣлѣме
 Прін лѣптеле сале; ера фїїзл меѣ,
 Плѣкѣт ка сеніпѣл, фрѣмос ка о флоаре,
 Ші пентрѣ ачеста маї стам еѣ сѣнт соаре;
 Ера пентрѣ міне ал меѣ Dămnezей;
 Ші пентрѣ ачеста м'ам дат дн перзаре.
 Съ'л фак днтре оамепі феріче ші таре,
 Ам дат ал меѣ сѣфлет ла негрѣл тартар.
 Тѣ шіі маї департе. Че? Џемі де тѣрѣаре!
 Веї сѣнѣеле мѣмеї, тѣ веї рѣсвѣнаре?
 Ловеџе! на сѣлѣ'мі, тірапе варѣар,
 Кѣчі віаца днї есте акѣм влѣстѣматъ?
 Ох! кѣм нѣ почїз оаре съ сорѣ астѣдатъ
 Ші зімеле тале ші сѣнѣеле тѣѣ!
 Дар нѣ почїз, кѣчі фїїз меѣ дн злтімаї сгаре,
 Опрі орї че тѣпъ а да рѣсвѣнаре.
 Тірапе, везі праданї, везі кѣџетѣл сѣѣ.
 Не зртѣ к'о тѣпъ зскагъ ші арсѣ
 Днтр'зна дн хѣрче зн сѣнѣе еа варсѣ,
 Ші дѣндѣ'л лѣї Міхнеа дї зіче: съ веї!
 Е сѣнѣеле фїїмеѣ, на! соарѣел маї таре,
 Е калд ші е тѣпър кѣм веї тѣ варѣаре,
 На, соарѣе, саѣ еѣ сорѣ н' ал тѣѣ, де нѣ веї.

IV.

Тодї морѣї дн морѣжнѣзрі
 Кѣ гѣріле 'нклеџаге,

Ка фрѣнзіле зскаге
 Че свор кѣнд сѣфлъ вѣпѣзрі,
 Спре Міхнеа алерга:

Іар вѣрколачїі серїї
 Че кіар дн лѣпъ пішкѣ,
 Кѣнд фрѣнзіле се пішкѣ
 Дн тімпѣл прїмѣверїї
 Џнпѣнд, акѣм свѣра.

Ші релеле Тоасте
 К'о сѣгъ мічі піџоаре,
 Ка глоѣзрі ротїгоаре,
 Ка болованї не коасте,
 Ростоголінд ѣмѣла.

Шойменеле че зрѣл
 Ка віжелїі тѣрѣаге,
 Колоасе депїрате
 Кѣ форма ка о тѣрѣл,
 Дн мѣнѣї дн вѣї кѣлка.

V.

Ын глас дн мѣлѣме терівіл џетѣ,
 Ші чеата інфернѣ дндатъ тѣкѣ.
 (Ва зрѣма.)

Дн щїіндаре літераріе.

Дн Magazinѣл історїк а Длор А.
 Т. Лазреанї ші N. Бѣлческѣ не кѣзѣрѣ
 ла мѣлъ ші Nr. 4 ші 5. Кѣпрїнсѣл лор
 есте:

Історїіле Domnїлор Џѣрїї ротѣпѣщї
 де Костандїн Кѣпїтанѣл, ка зрѣаре.

Меморїалѣл вістїерѣлѣї Ставрїнос де
 Езѣпеніе Предескѣ.

Кореспондїнѣл днтре Џефан ВВ. чел
 маре Domnѣл Молдавїеї ші Доротеї ар-
 хїепїскопѣл дн тѣкеї Івстїанїеї (Oxrida).

Акте дїпломатїче пѣвлїкате де А. Т.
 Лазреанї.